

ת"פ 346/06/13 - מדינת ישראל נגד חאלד גורבאן (עציר)

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 13-06-346 מדינת ישראל נ' גורבאן(עציר)

בפני כב' השופט אברהם אליקים

המאשימה מדינת ישראל

נגד

הנאשם חאלד גורבאן (עציר) ת.ז. 204160048

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירות של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה- עבירה לפי סעיף 332(3) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן- החוק), חבלה בכוונה מחמירה- עבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק, וחבלה במזיד - עבירה לפי סעיף 413 וסעיף 29 לחוק.

על פי הכרעת הדין ביום 10.5.2013 סמוך לשעה 23:30 נהג המתלונן במכונית סובארו בג'סר א- זרקא כשלצדו יושב בן דודו. במהלך הנהיגה במכונית, בעת שהמתלונן הגיע סמוך למסגד שבמרכז ג'סר א-זרקא, הבחינו במכונית הנאשם ואחר, וזרקו עליה אבנים, בכוונה לפגוע בה, במתלונן ובבן הדוד ולסכן את בטיחותם. מספר אבנים שזרקו הנאשם והאחר פגעו במכונית, גרמו לנזקים בדופן ובמסגרת החלון והגג מצד ימין, ושברים של אחת האבנים חדרו למכונית מבעד לחלון הימני הקדמי. המתלונן עצר את המכונית ויצא ממנה לברר מדוע נזרקו האבנים ומהם הנזקים שנגרמו. בשלב זה הגיעו הנאשם והאחר בריצה לעבר המתלונן, האחר החזיק בידיו של המתלונן והנאשם שבאותה עת החזיק בידו אבן משתלבת המשמשת לבנית מדרכות, הטיח פעמיים את האבן בפניו של המתלונן, בעוצמה רבה ובכוונה לגרום למתלונן חבלה חמורה, נכות או מום. מיד לאחר מכן נמלטו הנאשם והאחר מהמקום.

באשר לנזקים נקבע בהכרעת הדין כי כתוצאה מהתקיפה (שניכרת היטב בתמונות ת/12 שצולמו בבית החולים "הלל יפה" סמוך לאחר האירוע ובמסמכים הרפואיים ת/5-ת/10), נגרמו למתלונן שברים מרובים בעצמות הפנים (ראו פרוט במסמך השחרור מבית החולים ת/8), ובכללם שברים בכל קירות ארובת העין משמאל, שבר עם דחיקה פנימה לתוך הגולגולת של רסיסים מהעצם, ירידה בראייה ודימום תת רשתית בעין שמאל, דימום תת עכבישי במוח והגבלה בפתיחת הפה. המתלונן הועבר לאחר מכן, לבית החולים תל השומר שם עבר ניתוח רדוקציה פתוחה וקיבוע של השברים ורק ביום 26.5.2013 בחלוף 16 ימים שוחרר מהאשפוז עם הנחיות לטיפול ומעקב. סימני הפגיעה מלווים אותו גם היום והעיוות בפניו ביחד עם צלקת בלט היטב בעת מתן עדותו.

כתוצאה מפגיעת האבנים נגרמו למכונית נזקים שונים: נזקי פח וצבע בדופן הימני מקדימה ומאחור, בדלת קדמית ימנית, בגג, בפגוש ובמסגרת החלון והגג מצד ימין, שעלות תיקונם 5,117 ש"ח בצירוף מע"מ ובצירוף

3.5% ירידת ערך שערכה 1,971 ש"ח, סכום נזק כולל בשיעור של כ-8,000 ₪. הרכב בבעלות הורי המתלונן, (ראו חוות דעת שמאי, ת/16 ועדכונה ת/16ה).

ראיות לעונש

לנאשם רישום פלילי (ט/1) מבית משפט לנוער לפיו נקבע (ללא הרשעה) ביום 23.12.2012 כי ביצע עבירה של החזקה/שימוש בסמים לצריכה עצמית. בנוסף הגישה המאשימה מסמכים רפואיים (ט/4) באשר למצבו הרפואי של המתלונן, (סיכום המחלה מיום 13.2.2014 הוגש ללא העמוד האחרון), מהם עולה כי בתאריך 11.2.2014 אושפז המתלונן עד ליום 13.2.2014 במהלכו בוצע ניתוח "תיקון היפוגלובוס עם שתל רצפה", בהמשך לניתוח תיקון שבר ארובתי וסינוס צד שמאל שבוצע ביום 13.5.2013, המתלונן הוזמן להמשך טיפול בבית חולים תל השומר ביום 8.5.2014.

תסקיר שירות המבחן

שירות המבחן התבקש להכין תסקיר לעניין העונש מאחר והנאשם יליד 12.7.1993, כבן 20 וחודשיים ביום ביצוע העבירה. קצינת המבחן התרשמה כי קיים סיכון בינוני עד גבוה להישנות התנהגות עוברת על החוק בעתיד. מאחר והנאשם לא גילה מודעות עצמית וטיפולית שדרכה ניתן יהיה להשיג שינוי ולא לקח אחריות, לא הוצעה מסגרת טיפולית והומלצה ענישה מוחשית.

תמצית טיעוני הצדדים

2. המאשימה בטיעוניה בכתב (ט/2) ובע"פ ביקשה לקבוע כי מתחם הענישה ההולם הוא 7-9 שנות מאסר ולהטיל על הנאשם מאסר ברף העליון, בנוסף למאסר מותנה ופיצוי כספי למתלונן. ב"כ המאשימה שם דגש על חומרת העבירות, עבירות שהמחוקק קבע לגביהן עונש מקסימום של 20 שנות מאסר, ניתח את הענישה בהתאם לתיקון 113 לחוק ולתמיכה בטיעונו הפנה לפסקי דין שונים (ס/3) בהם עונשי מאסר של 7,8,9,10 שנות מאסר.

3. הסנגור ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם עומד בין שנת מאסר לבין 4 שנים ולהערכתו העונש המתאים במקרה זה הוא כ-24 חודשי מאסר. בטיעונו הפנה לגילו הצעיר של הנאשם, כבן 20, בגיר צעיר ולמגבלותיו הקוגניטיביות שהשפיעו על ביצוע המעשה ולהתייחסותו של הנאשם למעשה לאחר מכן, תוך הסתמכות על תסקיר שירות המבחן באשר לאופיו ונסיבותיו של הנאשם. לתמיכה בטענותיו לענין רמת הענישה הפנה לפסקי דין שונים (ס/1), בהם הוטלו עונשי מאסר של 24 חודשים, 20 חודשים וגם 6 חודשי עבודות שירות. עוד הפנה לעובדה כי הנאשם שהה במעצר ובמעצר בית וכי אין לייחס לעברו-תיק אחד בו לא הורשע, משקל לחובתו. הנאשם ביקש שלא לומר דבר, מעבר לדברי בא כוחו.

דין

במקרה זה חל תיקון 113 לחוק שקבע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב' לחוק).

מתחם העונש ההולם

הנאשם זרק אבנים על רכבו של המתלונן שהיה במהלך נסיעה, גרם נזקים לרכב וסיכן את נוסעיו, מיד לאחר עצירת הרכב, כשיצא המתלונן מהרכב לברר את פשר מעשיו של הנאשם, היכה הנאשם במתלונן בצורה קשה באמצעות אבן וגרם לו חבלות קשות. במקרה זה מדובר באירוע אחד, במהלכו בוצעו 3 העבירות בהן הורשע הנאשם.

הנאשם במעשיו פגע בשלום הציבור, בביטחונו וברכושו וכשהוא מסכן חיי אדם. הפגיעה היתה חמורה ותוצאותיה ניכרו היטב בפניו של המתלונן במהלך עדותו.

באשר למדיניות הענישה הנהוגה בנושא סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, חשוב להבהיר כי מניעיו של הנאשם לא הובררו עד היום, בין השאר משום שלא הודה במעשים ולמתלונן לא היה סכסוך כל שהוא עם הנאשם. פסקי הדין השונים בתחום זה, מתייחסים בעיקר ליידוי אבנים על רקע אידיאולוגי-לאומני וזה לא המקרה. עוד חשוב לציין כי המחוקק ראה בעבירה זו עבירה חמורה מאוד, עת קבע לצידה עונש מקסימלי של 20 שנות מאסר.

בעניין מדיניות הענישה גם בהעדרו של מניע לאומני אפנה לפסק דינו של כב' השופט נ' סולברג באותו מקרה היה הנאשם קטין כבן 17:

"רבים ממייד-האבנים הם קטינים, ואף-על-פי-כן לגבי מרביתם אין מנוס מפני הרחקה עונשית אל מאחורי סורג ובריח, למען יראו ויראו הם, ואחרים שכמותם. ההרתעה היא הכרח בל יגונה. הכליאה בבית הסוהר נועדה לבטא את חומרתה של העבירה, את פגיעתה הרעה, את מסוכנותה, שהרי פשוט וברור כי ידוי אבן אל מכונית נוסעת הוא הרה-אסון; סכנת נפשות, פשוטו כמשמעו. עלינו להקדים תרופה למכה, ולא להמתין לניפוץ גולגלתו של נוסע במכונית שנרגמה באבן. כידוע, כבר היו דברים מעולם במקומותינו, פגיעות קשות בגוף ובנפש; גם קטלניות. שיקומם של עבריינים צעירים הריהו חשוב עד מאד; אך בטחון הציבור, שלמות הגוף, וחיי אדם, חשובים עוד יותר" ע"פ 5026/12 פלוני נגד מדינת ישראל (10.2.2013).

וכן ראו פסק דינו של כב' השופט א' רובינשטיין, גם הוא דן בעניינם של קטינים:

"נאמר (מפי השופט לוי) כי "יידוי אבנים לעבר רכב נוסע עלול להסתיים בתוצאה קשה ואף קטלנית. ומאחר וסכנה זו ברורה לכל מי שעניו בראשו, מותר להוסיף ולקבוע כי מי שנותן ידו ליידוי אבנים, הוא גם מי שמוכן לגרום למותו ופגיעתו של אדם", ומכאן ש"על מציאות קשה זו נכון להגיב ביד קשה"...שאלנו עצמנו במישור העקרוני כיצד ניתן להרתיע, לגמול וגם לשקם בעת ובעונה אחת. נקל לשער את תחושת נוסעי מכונית ש"אבני המשחק" של מיידוי אבנים "לשעשוע" פגעו בה, אף בלא פגיעה בנפש חלילה, והסיכון לכזו אינו מועט. לכן סבורים אנו, כי תוך הענישה האינדיבידואלית, שיש לה חשיבות מיוחדת כאמור באשר לקטינים, אין דופי במקרים המתאימים במאסר מאחורי סורג ובריח מטעמי גמול והרתעה, גם נוכח העונש

הקבוע בדין לעבירה של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. כדאי שחבר מתהפכת זו תיודע, אם גם כמובן ישקלוו בתי המשפט את המקרים כל אחד ואחד לגופו" רע"פ 7480/10 פלוני נגד מדינת ישראל, (10.1.2011).

חמורה לא פחות העבירה שבאה בעקבות העבירה הראשונה, חבלה בכוונה מחמירה, שתי חבטות בפניו של המתלונן באמצעות אבן משתלבת שנועדה לבנית מדרכות, תוך גרימת נזק משמעותי לעינו של המתלונן ולצלוקת לאורך פניו. משלא הוברר קיומו של סכסוך, הרי שמדובר באלימות לשמה, ממניעים לא ברורים. בעניין זה אפנה לפסק דינו של כב' השופט ע' פוגלמן:

"תופעת השימוש בנשק קר במהלך תגרות ראווה להוקעה ולענישה מחמירה. יפים לעניין זה דבריו של השופט דנציגר בע"פ 3573/08 עוואדרה נ' מדינת ישראל (13.4.2010):" [...] קיים אינטרס ציבורי מובהק וחד משמעי בהרתעת היחיד והרתעת הרבים מפני נקיטה בדרך של כוח ואלימות ליישוב מחלוקות וסכסוכים תוך שימוש בנשק קר. ...יש לשוב ולהדגיש כי זכותו של כל אדם לחיים ולשלמות הגוף היא זכות יסוד מקודשת ואין להתיר לאיש לפגוע בזכות זו. יש להלחם באלימות שפשטה בחברה הישראלית על כל צורותיה וגווניה, אם בתוך המשפחה ואם מחוצה לה, אם בקרב בני נוער ואם בקרב מבוגרים. נגע האלימות הינו רעה חולה שיש לבערה מן היסוד, ומן הראוי שידע כל איש ותדע כל אישה כי אם יבחרו בדרך האלימות ייטו בתי המשפט להשית עליהם עונשי מאסר משמעותיים ומרתיעים מאחורי סורג ובריח" ע"פ 8912/13 וע"פ 7/14 מדינת ישראל וטל נגד טל ומדינת ישראל (13.2.2014).

ראו ניתוח מדיניות הענישה בפסק דינו של כב' השופט י' דנציגר במקרים של חבלה בכוונה מחמירה, תוך שימוש בנשק קר, ע"פ 8870/12 סנד נגד מדינת ישראל, באותו מקרה לא התערב בית המשפט העליון בעונש של 45 חודשי מאסר.

באשר לנסיבות ביצוע העבירות, ניתן לקבוע כי מדובר בעבירות להן קדם תכנון, עליו ניתן ללמוד מהתנהגות הנאשם לאחר שנעצר הרכב. תפיסתו של המתלונן עת יצא מהרכב ע"י האחר והחבטות בפניו, מראים כי לא מדובר בזריקת אבנים על רכב שעובר באקראי וגם ההצטיידות באבנים משתלבות לשם ביצוע המעשים מצביעים על תכנון מוקדם.

אמנם אותו אחר לא אותר ולא נוהל נגדו משפט, אך חלקו של הנאשם הוא החלק העיקרי בביצוע העבירה, הנאשם היה זה שהיכה בפניו של המתלונן בעוצמה, פעמיים.

ידוי אבנים לעבר רכב נוסע, יכול לגרום לתוצאה קטלנית, תגובתו של הנהג לפגיעת אבן בשמשה או חדירתה לרכב יכול להביא לאיבוד השליטה ברכב ולפגיעה בנפש, (פגיעת האבנים ברכב, גרם נזקים רציניים לפח כפי שעולה מהתמונות ומכאן ניתן להעריך כי שני הנוסעים ברכב הועמדו בסיכון רב). בפועל לאחר מכן נגרם למתלונן נזק כבד. במהלך עדותו, כ-7 חודשים לאחר התקיפה, ניכרה צלקת בולטת בראשו של המתלונן שהבהיר כי אינו יכול לראות בעין שנחבלה קשות (עמוד 13 לפרוטוקול שורה 5), ומהמסמכים הרפואיים (ת/5 - ת/10, ט/4 והתמונות ת/12-א) עולה כי פגיעתו של המתלונן קשה ביותר ועדיין הוא עומד בפני טיפולים ושיקום.

משבחר הנאשם שלא להודות במיוחס לו ולמעשה גם לא לשתף פעולה עם שירות המבחן, לא ניתן לדעת מה היו הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות. חשוב להדגיש כי לא היה סכסוך בין הנאשם לבין המתלונן וגם לא קדמה התגרות מצידו של המתלונן.

על פי התרשמותי מהנאשם במהלך ניהול המשפט וגם לאחר שבחנתי את תסקיר שירות המבחן באשר לרמתו הקוגניטיבית הדלה של הנאשם, אני משוכנע כי הנאשם הבין היטב את מעשיו ולו רצה בכך, יכול היה להימנע מהמעשים.

בהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה אני קובע כי העונש ההולם במקרה זה הוא מאסר במתחם שבין 4 שנות מאסר ל- 9 שנות מאסר בפועל.

העונש המתאים

בהתאם לתסקיר שירות המבחן ולטיעוני הצדדים, לא עומד שיקום על הפרק, שירות המבחן לא המליץ המלצה טיפולית מאחר ולנאשם אין מודעות עצמית וטיפולית וקיים סיכון בינוני עד גבוה להישנות המקרים. בשל גילו הצעיר של הנאשם, לא אחרוג ממתחם העונש ההולם בהתאם לסעיף 40 לחוק, למרות סיכון זה.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40'א לחוק), למעט גילו הצעיר, לא מצאתי נסיבות אחרות לזכותו. הנאשם לא נטל אחריות על מעשיו ובכלל זה לא ביקש לפצות את המתלונן. זו לא הסתבכותו הראשונה של הנאשם עם החוק, כחצי שנה לפני האירועים, נדון הנאשם בבית משפט לנוער בגין עבירת סמים, (אותה ביצע בשנת 2010 עת היה כבן 16.5 שנים). בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה ולאור האמור בתסקיר שירות המבחן, אני סבור כי יש צורך במקרה זה בהרתעת הנאשם מפני ביצוע עבירה נוספת וכי יש סיכוי של ממש כי העונש המתאים יביא להרתעתו.

לצערי הנאשם לא משתף פעולה כדי לקבל טיפול או לעבור הליך שיקום, מעשיו חמורים, ומעמדו כבוגר צעיר אינו מקנה לו חסינות, אפנה בעניין זה לפסק דינו של כב' השופט י' דנציגר ע"פ 2062/11 בורדנבה נגד מדינת ישראל 22.7.2013, בו למרות הניתוח באשר למעמדו של בוגר צעיר נקבע:

"במצב דברים זה, כאשר לא קיימת המלצה שיקומית בעניינו של המערער ואף שירות המבחן היה סבור כי יש צורך בענישה משמעותית בעניינו, ובשים לב לנסיבות החמורות במיוחד של ביצוע העבירות, לא ניתן לומר כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר שיקלל את הנסיבות לקולא, לרבות היותו של המערער "בגיר צעיר", אל תוך הרף העליון של טווח הענישה עליו הסכימו הצדדים".

במקרה זה בחרתי להעמיד העונש המתאים, בשל גילו הצעיר של הנאשם בקצה הרף התחתון של מתחם העונש ההולם.

פיצוי

באשר לפגיעותי הגופניות הקשות של המתלונן, הן לפי המסמכים הרפואיים והן על פי התרשמותי בדיון ואפנה לקביעתי בהכרעת הדיון, המתלונן צעיר בן 21, חווה טראומה קשה, הוא נותר עם צלקות קשות בפנים, עם

בעיית ראייה בעין השמאלית, והוא עתיד לעבור ניתוחים נוספים בשל החבלות שחבל בו הנאשם, אשר מסיבות שאינן ברורות ומבלי שהיה סכסוך בינו לבין המתלונן החליט לגרום למתלונן סבל רב ופגיעות קשות אשר הותירו את המתלונן במצב קשה. מהמסמכים הרפואיים שהוגשו בשלב הטיעון לעונש עולה כי גם כיום, כשנה לאחר האירוע עדיין עובר המתלונן בדיקות וטיפולים, (לפני כחודשיים אושפז ל-3 ימים ונותר שוב בעינו). בנסיבות אלו אני מעריך את גובה הפיצוי ב-70,000 ש"ח, מבלי שהיא בקביעה זו כדי למנוע מהמתלונן להגיש תביעה לפיצוי בגין מלוא נזקיו.

באשר לפגיעה ברכב, הוכח כי נגרם לרכב נזק בשיעור של 8,000 ש"ח, הרכב היה בבעלות הוריו, עדי תביעה 3 ו-4 ולכן על הנאשם לפצות את הורי המתלונן ולשלם להם את הסכום הנ"ל.

סיכום

לאור האמור לעיל אני דן את הנאשם לעונש המתאים הבא:

- 48 חודשי מאסר בפועל, מתקופת המאסר ינכזו הימים בהם שהה במעצר, מיום 16.5.2013 ועד ליום 21.7.2013 ומיום 13.1.2014 ועד היום.
- 4 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא ישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת אלימות שהיא עוון ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.
- 8 חודשי מאסר על תנאי, הנאשם לא ישא את עונש המאסר על תנאי אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירת אלימות שהיא פשע ויורשע בשל עבירה כזאת תוך תקופת התנאי או לאחריה.
- אני מחייב את הנאשם לשלם פיצוי למתלונן, רמזי גורבאן, ע.ת. מס' 1, בשיעור של 70,000 ש"ח שיופקד בקופת בית משפט עד לא יאוחר מיום 31.12.2014. אין בכך כדי למנוע מהמתלונן להגיש תביעה לפיצוי בגין מלוא נזקיו.
- אני מחייב את הנאשם לפצות את הורי המתלונן, ביחד ולחוד, מחמוד ואלבת גורבאן, עדי תביעה 3 ו-4, בסכום של 8,000 ש"ח שיופקד בקופת בית משפט עד ליום 31.12.2014.
- לאחר אותו מועד יישאו הפיצויים הפרשי ריבית והצמדה כחוק, כל סכום שיופקד יועבר במלואו למתלונן ורק לאחר הפקדת סכום של 70,000 ש"ח, יועבר כל סכום נוסף שיופקד מעבר לכך, כפיצוי להורי המתלונן.
- המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את הפרטים הדרושים לצורך ביצוע התשלום ובכלל זה את פרטי חשבון הבנק של קורבנות העבירה.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ג אייר תשע"ד, 13 מאי 2014, בנוכחות ב"כ המאשימה עו"ד שרון אייל, הסגור עו"ד אבנון והנאשם.